

ความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขม
ริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

*The Prompt of ability Community Population Participation for
Developing Nongkham Community,
Bangkok to be Cultural Tourism Cite.*

อนุพงษ์ อินฟ้าแสง¹ พันธ์ อุณหบัณฑิต²

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ, มหาวิทยาลัยธนบุรี

anupong_in@yahoo.com¹

truparnuss@gmail.com²

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเปรียบเทียบความพร้อมในการมีส่วนร่วมแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขม ริมคลองภาษีเจริญ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของประชาชนในความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความพร้อมในการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเสียดสี การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการมีส่วนร่วมได้เสียผลประโยชน์ตามลำดับ ความสำคัญของผู้ที่มีส่วนสนับสนุนชุมชนหนองแขมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนในชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการในพื้นที่ สมาคมต่างๆและสถานประกอบการในชุมชนตามลำดับ เกี่ยวกับความเข้าใจประเภทของการท่องเที่ยว ความรู้ด้านธุรกิจ และความรู้เกี่ยวกับประวัติชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านพบว่าความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนอยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนหนองแขม ริมคลองภาษีเจริญให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าเพศต่างกันมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ, การมีส่วนร่วมของประชาชน, พัฒนาชุมชน,ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ABSTRACT:

The objective of this research is to study the preparation of involvement to develop community attraction place base on cultural, compare a with the preparation of the involvement to separate the personal elements of people Nongkham Community Bangkok in form of travel attraction place on culture. Data collection had been done, Through questionnaire sample are 400 local residence.

The result of the study showed that the preparation of people to involve in the development of the Nongkham community is at medium level as following preparation involvement to action, involvement on planning and deciding, involvement to sacrifice, involvement to solve the problem and involvement to receipt the profit. Moreover, the important of involvement of people in the Nongkham community is in the medium level base on school community, local government community , local government officer and local organization. On the other hand the knowledge of the community history is at the low level.

The comparison result showed at preparation of Nongkham people to involve in community development not differentiate in year of living and number of people in family to involve in community development is differentiate

Key words: Participation, Developing, Cultural tourism

1. บทนำ

สืบเนื่องจากกระแสความรับผิดชอบต่อสังคม วิถีชีวิต การอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นกำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกปรับเปลี่ยนเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม เพื่อความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับวัฒนธรรมชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีความเป็นอยู่ของชุมชน การมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรในพื้นที่ การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์ ตราสัญลักษณ์สินค้าของท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) กรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายในการส่งเสริมให้ชุมชนในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งบุกเบิกเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, 2553) เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการพักผ่อนจากการท่องเที่ยวใน

รูปแบบเชิงวัฒนธรรมมากขึ้นชุมชนหนองแขมเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีการปลูกสร้างบ้านเรือนกระจายตามแนวคลองภาษีเจริญมาแล้วกว่า 100 ปี ศูนย์กลางชุมชนอยู่บริเวณตลาดหนองแขม (ด้านทิศตะวันออกของวัดหนองแขม) โดยมีวัดหนองแขมเป็นศูนย์กลางทางศาสนาของชุมชนมีการขยายตัวบ้านเรือนที่พักอาศัย เกิดธุรกิจค้าขายมากขึ้น

ในปีพ.ศ.2445 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้มีพระราชประสงค์ในการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น ทรงเห็นว่าบริเวณหนองแขมเป็นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ จึงทรงโปรดให้ตั้งชุมชนเป็นอำเภอหนองแขม ขึ้นตรงต่อกระทรวงนครบาล (ปัจจุบันคือกระทรวงมหาดไทย) ในสมัยแรกได้แบ่งการปกครองเป็น 4 ตำบลประกอบด้วย ตำบลหนองแขม ตำบลหนองค้างพลู ตำบลหลักสอง ตำบลหลักหนึ่ง (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นแขวงบางแค และเขตบางแคตามลำดับ) เนื่องจากอำเภอหนองแขม(ในสมัยนั้น)ตั้งอยู่ริมคลองภาษีเจริญ มีเรือสินค้าจากหัวเมืองผ่าน

เข้าออกเป็นจำนวนมาก สินค้าทางการเกษตรจาก อำเภอ กระทุ่มแบนไปขายยังกรุงเทพฯ รวมทั้งสินค้าฟุ่มเฟือยจาก กรุงเทพฯไปขายยังเมืองสมุทรสาคร ทำให้ชุมชนหนอง แخمพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีธุรกิจหลากหลายเกิดขึ้นและเกิดการขยายเป็นชุมชน จนเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่สำคัญ ในอดีตมีการสร้างสาธารณะสมบัติเพื่อประโยชน์ของชุมชน จำนวนมาก มีการผสมผสานของกลุ่มคนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่อาศัยจากหลากหลายพื้นที่โดยปลูกบ้านเรือนกระจาย ออกไปตามคลองซอยต่างๆ การอยู่ร่วมกันภายในชุมชน หนองแخمของคนไทย และคนไทยเชื้อสายจีน ก่อให้เกิด สิ่งก่อสร้างที่แสดงถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตเฉพาะท้องถิ่นขึ้น

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้มีการปรับปรุงการปกครองของกรุงเทพฯใหม่ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ให้ยุบรวมกรุงเทพฯ และธนบุรี เป็นกรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 24 เขต อำเภอหนองแخمจึง เปลี่ยนชื่อเป็นเขตหนองแخم ในปี พ.ศ. 2521 โดยย้ายที่ทำการเขตหนองแخمจากปากคลองมหาสารติดกับคลองภาษีเจริญ ไปอยู่บริเวณริมถนนเพชรเกษม แขวงหนองค้างพลู จนถึงปัจจุบัน จากการย้ายที่ทำการเขตหนองแخمไปยังถนน เพชรเกษม ทำให้ความสำคัญของพื้นที่เขตหนองแخمเก่าที่ ปากคลองมหาสารหมดความสำคัญลง ปัจจุบันพื้นที่บริเวณ ดังกล่าวไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ในส่วนพื้นที่บริเวณ ชุมชนหนองแخمที่อยู่ใกล้กับวัดหนองแخم ได้มีการใช้ พื้นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน ดึกแถว อาคารพาณิชย์ หมู่บ้านจัดสรร รวมทั้งมีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ต่างๆมากมาย มีการเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่แบบชุมชนเมือง มากขึ้น ทำให้ขาดความสัมพันธ์แบบท้องถิ่น ขาดการ ถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชน ปัจจุบันยังคงมีข้อมูลจาก ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่บริเวณ ใกล้วัดหนองแخم ตลาดค้าขาย ห้องแถวริมคลองภาษีเจริญดั้งเดิมที่ยังคงเล่าเรื่องราวต่างๆ ในอดีตได้บ้าง แต่ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ อย่างเป็นทางการ ในอนาคตเยาวชนคนรุ่นใหม่จึงไม่ ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนของตนเองถ้าไม่ ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลไว้ ถึงแม้เรื่องราวประวัติศาสตร์

ชุมชนหนองแخمจะมีผู้รู้หลงเหลืออยู่ไม่มากนัก การที่ ชุมชนมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน สิ่งที่ยังหลงเหลือทาง วัฒนธรรมและสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ น่าจะพัฒนาชุมชน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามนโยบายของ กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาของ อนุพงษ์ อินฟ้าแสง และ ดำรง พันธุ์ อินฟ้าแสง โดยการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยธนบุรี เรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน หนองแخم” (A Study of the Nong Khaem Community History)” พบว่า ชุมชนหนองแخمมีวัฒนธรรมร่องรอยทางประวัติศาสตร์ อันยาวนานที่ควรดำรงไว้เพื่อการศึกษาวัฒนธรรมของ ชุมชนหนองแخمในอดีตเป็นศูนย์กลางของการค้าขาย ตลอดแนวริมคลองหน้าวัดหนองแخم มีโรงสีไฟ โรงอิฐ ซึ่งยังคงมีให้เห็นบ้างบางส่วน ที่ยังคงมีสภาพให้เห็นได้ ชัดเจนจนถึงปัจจุบันได้แก่ วิหารหลวงพ่อโตเดิม ซึ่งมี สถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศจีน มีจิตรกรรม ฝาผนังในวิหารเดิมมีภาพที่ทรงคุณค่า หอไตรของวัด หนองแخمมีอายุมากกว่า 100 ปี เรือนพื้นถิ่นที่อยู่บริเวณ คลองหนองแخمอายุนับร้อยปี บ้านทรงปั้นหยาชั้นเดียว ซึ่ง เคยเป็นบ้านพักนายอำเภอของหนองแخمตลอดจน อาคาร ร้านค้า ตลาด เรือนตลาดร้านค้านองแخمดั้งเดิมในอดีต ผลการศึกษาวิจัยได้เสนอให้รักษาอาคารสถานที่โดยให้ตั้ง คณะกรรมการในการจัดการเพื่อพัฒนาพื้นที่นี้ให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถึงแม้ว่าวัฒนธรรม วิถีแบบดั้งเดิม จะเลือนหายไปกับกาลเวลา แต่ส่วนที่ยังหลงเหลืออยู่ยังมี ศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้บุคคลรุ่นหลังได้เห็นอดีต ความเจริญ วัฒนธรรมเก่าแก่ของชุมชนได้ โดยให้ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รักษา คงไว้ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์ พื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม โดยมีส่วนร่วมในการ จัดการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมถึงความหลากหลาย

ทางชีวภาพอย่างสมดุลยั่งยืน สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วม
ร่วมกับภาครัฐ ชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาการได้
ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทาง
ชีวภาพ หมายถึงชุมชนย่อมมีสิทธิในการบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อมในชุมชน สาธารณประโยชน์ร่วมกับธรรมชาติ
บาล ภาครัฐจึงควรเร่งบทบาทในการสร้างจิตสำนึก การ
อนุรักษ์ฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติตลอดจนการ
พัฒนามาตรฐานในการให้บริการรวมถึงบุคคลากรที่ทำ
หน้าที่บริการการท่องเที่ยวของภาคชุมชน ให้มีส่วนร่วมใน
การจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพเพียง
พอที่จะรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวรวมถึงการเปิด
การค้าเสรีอาเซียน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมแสดง
บทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของ
ชุมชนโดยสร้างเครือข่ายชุมชน แบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ระหว่างชุมชน การติดตามตรวจสอบการ
ดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเป็น
แรงผลักดันให้ ภาคการเมือง ภาครัฐ เอกชน ดำเนินการ
บริหารจัดการ ควบคุม ดูแล ใช้ทรัพยากรทางการ
ท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม โปร่งใส พร้อมตรวจสอบได้
(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) การพัฒนา
ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงต้องให้
ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมจึงจะได้รับความร่วมมือใน
การพัฒนาชุมชนตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ด้วย
เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเรื่อง “ความ
พร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชน
หนองแขมริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแขม เขตหนอง
แขม กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม” เพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของประชาชน
ในการพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ บริเวณ

วัดหนองแขมกรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม

2. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ
และบริหารธุรกิจการท่องเที่ยวของประชาชนในการพัฒนา
ชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญกรุงเทพมหานครให้
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มระดับ
ความสำคัญของผู้สนับสนุนในการพัฒนาชุมชนหนองแขม
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับความพร้อมของประชาชนเพื่อ
ใช้ในการวางแผนพัฒนาชุมชน หนองแขมให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ทราบระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ
และบริหารธุรกิจการท่องเที่ยวของประชาชนในการพัฒนา
ชุมชน หนองแขม ริมคลองภาษีเจริญให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3. ได้แนวทางในการเพิ่มระดับความสำคัญ
ของผู้สนับสนุนในการพัฒนาชุมชนหนองแขม ริมคลอง
ภาษีเจริญให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่อาศัย
โดยรอบวัดหนองแขมทั้งสองฝั่งคลองห่างจากวัดหนอง
แขมที่คาดว่าจะมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำจำกัดความเชิงวัฒนธรรม

1. ชุมชนหนองแขม หมายถึง ชุมชนดั้งเดิม
ของเขตหนองแขมอยู่ริมคลองภาษีเจริญ โดยมีวัดหนอง
แขมเป็นศูนย์กลางของชุมชน

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การ
เรียนรู้และสัมผัสกับความเป็นอยู่ในอดีตของชุมชนหนอง
แขมดั้งเดิม

3. การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมตามการศึกษา เรื่อง ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน “ชุมชนหนองแวม”

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ร่องรอยทางประวัติศาสตร์อันยาวนานของชุมชนหนองแวม ได้มีศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนหนองแวมริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแวม เขตหนองแวม กรุงเทพมหานคร พบว่าชุมชนหนองแวมเป็นชุมชนดั้งเดิมมีศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ที่ควรสนับสนุนเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร่องรอยทางศิลปวัฒนธรรมที่ค้นพบประกอบด้วย ภาพที่ 1-9 (อนุพงษ์ อินฟ้าแสงและดำรงพันธ์ อินฟ้าแสง, 25483)

ภาพที่ 3 โรงสีไฟเหล็ก เสงหวัด ซึ่งเลิกกิจการ ไปนานแล้ว แต่ยังคงมีร่องรอยให้เห็นอยู่ริมคลองภาษีเจริญ

ภาพที่ 1 วิหารหลวงพ่อโตหลังเดิมซึ่งมีจิตรกรรมฝาผนังหน้าพระประธานอันทรงคุณค่า

ภาพที่ 4 ศาลเจ้าอาเนี้ยวหรือศาลเจ้าแม่กวนอิม

ภาพที่ 2 บ้านพักนายอำเภอคนแรกของอำเภอหนองแวมในอดีต ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองภาษีเจริญ

ภาพที่ 5 มณฑปรอยพระพุทธรูปท่าจำลอง

ภาพที่ 6 พระสังกัจจายน์ อายุมากกว่า 100 ปี

ภาพที่ 9 วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนมิให้เห็นตลอด
แนวคลองภาษีเจริญ

ภาพที่ 7 ศาลหลวงปู่สะแกแต้ว

ภาพที่ 8 หอไตรกลางน้ำอายุมากกว่า 100 ปี
ในวัดหนองแขม

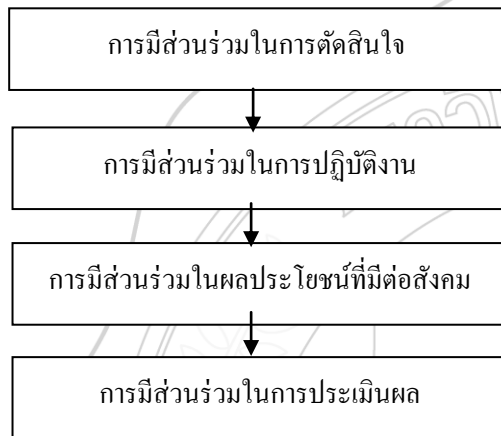
โดยเฉพาะ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระราชดำเนนเมื่อคราวเสด็จประ
พาทต้นพระอังก์ท่านได้แวะพักแรมบริเวณหน้าวัดหนอง
แขม เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม ร.ศ. 123 (พ.ศ.2447) (สมเด็จพระ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ,2501)
เรื่องราวการเสด็จประพาทต้น ด้วยคุณค่าของวัฒนธรรม
ชุมชนดังกล่าวจึงควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนเพื่อพัฒนาให้ชุมชนหนองแขมริมคลองภาษี
เจริญเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม(สภาร่าง
รัฐธรรมนูญ,2540) ได้ระบุไว้ว่าการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนมีอยู่หลายส่วนที่เป็นสิทธิและเสรีภาพของ
ประชาชนชาวไทยเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม บุคคลที่
รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิในการอนุรักษ์จารีต
ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ มี
ส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษาไว้ซึ่งประโยชน์จาก
ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ตามกฎหมายพร้อมทั้งยัง
ระบุให้บุคคลมีสิทธิได้รับข้อมูลเหตุผลจากหน่วยงาน
ราชการ หน่วยงานของรัฐส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะดำเนิน
กิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลต่อสภาพแวดล้อม ส่วนได้ส่วนเสีย
สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับคนชุมชนในท้องถิ่น ตาม

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติไว้

ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการพิจารณาพัฒนาเพื่อสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

รูปแบบการมีส่วนร่วม (ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ , 2541) ได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

การมีส่วนร่วมจึงจำเป็นต้องสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของชุมชน ท้องถิ่น เพื่อบ่งบอกถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกันในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. การวางแผนและตัดสินใจ
2. การเสียดุล
3. การได้เสียผลประโยชน์
4. การแก้ปัญหา
5. การปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว โดยกระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมในแผนการพัฒนา การเรียนรู้ การตัดสินใจ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับฟังความคิดเห็น ปัญหา ความต้องการของประชาชนใน

ท้องถิ่น ในฐานะเจ้าของกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของชุมชนนั้นๆ

การกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องเข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติ การพัฒนา โดยเน้นสิ่งเร้าที่เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกของชุมชนเข้าร่วม โดยสมัครใจ (Parson, 1951) การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละคน ระบบวัฒนธรรมและสังคมที่บุคคลเหล่านั้นเป็นสมาชิกอยู่ วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดความคิด ความเชื่อ ความสนใจ ค่านิยม ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) เป็นการเดินทางของคน จากกลุ่มหนึ่งไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นอื่น พร้อมทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นด้วย ขณะเดียวกันประชาชนในชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยทั่วไปมีองค์ประกอบ 4 ประการ ประการแรกมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นทุกฝ่ายต้องดูแลรักษาให้คงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม ประการที่สองให้นักท่องเที่ยวเกิดความภูมิใจเคารพวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ประการที่สามประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์พอเพียง และสุดท้ายประการที่สี่พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว องค์ความรู้เรื่องวัฒนธรรมของชุมชน ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยว องค์ความรู้เรื่องวัฒนธรรมของชุมชน ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวม 16 ข้อ มีความเที่ยง 0.8996

ตอนที่ 3 ความสำคัญของผู้มีส่วนสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนหนองแวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของผู้ที่มีส่วนสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนหนองแวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการในพื้นที่ วัดในชุมชน โรงเรียนในชุมชน สมาคมต่างๆ และสถานประกอบการในชุมชน โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมจำนวน 6 ข้อมีความเที่ยง 0.8731

ตอนที่ 4 ความพร้อมของประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหนองแวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวนประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ในการเสียดส การในได้เสียดส ในการแก้ปัญหา ในการปฏิบัติการจำโดยมีข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมจำนวน 17 ข้อ, มีความเที่ยง 0.7004

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่พักอาศัยในชุมชนหนองแวง

แขวงหนองแวง เขตหนองแวง กรุงเทพมหานคร ภาษีเจริญ

การหากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คัดเลือกจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหนองแวงริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแวง เขตหนองแวง หน้าวัดหนองแวง กรุงเทพมหานคร โดยใช้สูตรในการหาตัวอย่างของ Taro Yamane(ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4. ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 17 ปี จำนวนสมาชิกในครอบครัวมี 6 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแวงริมคลองภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะคือ ในการปฏิบัติการ ในการวางแผนและตัดสินใจ ในการเสียดส ในการแก้ปัญหา และการได้เสียดสประโยชน์ ภาพรวมความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแวงริมคลองภาษีเจริญ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประวัติชุมชน และการจัดการธุรกิจของประชาชนในชุมชนหนองแวงริมคลองภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประวัติชุมชน และการจัดการธุรกิจของประชาชนในชุมชนหนองแวงอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสำคัญของผู้ที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาพรวมความสำคัญของผู้ที่มีส่วนสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ โรงเรียนในชุมชน วัดในชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการในพื้นที่ สมาคมต่าง ๆ และสถานประกอบการในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ เพื่อพัฒนาชุมชนให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่มีเพศต่างกันมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเสียดุล การได้เสียผลประโยชน์ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่มีอายุต่างกัน มีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ในการเสียดุล การได้เสียผลประโยชน์ และส่วนร่วมการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีอายุแตกต่างกันมีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่จบการศึกษาต่างกัน มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การเสียดุล การได้เสียผลประโยชน์ การ

แก้ปัญหา และการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการเสียดุล ได้เสียผลประโยชน์ และการแก้ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจและการปฏิบัติการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนหนองแขมต่างกัน มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใน 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การเสียดุล การได้เสียผลประโยชน์ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใน 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสียดุล และการได้เสียผลประโยชน์ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผล

ความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ เขตหนองแขม แขวงหนองแขม กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประชาชนในชุมชนหนองแขมมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การเสียดุล การได้เสียผลประโยชน์ การแก้ปัญหา การปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน (นเรศ

สงเคราะห์ ,2541) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีลักษณะเป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นสุดกระบวนการประกอบด้วย การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารงาน การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้กับชุมชน การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทเพื่อการร่วมตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตนเอง ในการใช้ทรัพยากรของชุมชน เรียกว่าความพร้อมของประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิไลลักษณ์ กิตินุตร,2550)ได้ทำการวิจัยและพัฒนาชุมชนไทยคือ อำเภอสะเทิง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้แทนชุมชนและสมาชิกชุมชนต่างมีจิตสำนึกร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการวางแผน มีการวิเคราะห์ ควบคุม แก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประวัติของชุมชน และการจัดการธุรกิจของประชาชนในชุมชนหนองแวมริมคลองภาษีเจริญ เขตหนองแวม แขวงหนองแวม กรุงเทพมหานคร ประชาชนในชุมชนหนองแวมมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประวัติของชุมชน และการจัดการธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ทวีวงษ์ (2551) ตำรวจศึกษาของคนที่้องถิ่นไชยา จ.สุราษฎร์ธานีในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการสำรวจพบว่าศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประชาชน ด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศรีวิชัย จ.สุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พร้อมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิคม วงศ์นันตา (2548) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแพ่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีศักยภาพในการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนในชุมชนหนองแวมให้ความสำคัญต่อหน่วยงานที่มีส่วนสนับสนุนให้ชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้แก่ โรงเรียนในชุมชน วัดในชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น สมาคมต่าง ๆ และสถานประกอบการภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการวิจัยของ ธิษณูชา ปานศิริ (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จ.เพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่าการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ จากบุคคล หน่วยงานเอกชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความพร้อมของประชาชนในชุมชนหนองแวมริมคลองภาษีเจริญ แขวงหนองแวม เขตหนองแวม กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหนองแวมเพศชาย และเพศหญิง มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแวมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในปัจจุบันมีการยอมรับว่าเพศหญิง และเพศชายต่างมีความสามารถในการพัฒนาช่วยเหลือชุมชนและสังคมเท่าเทียมกัน

ประชาชนที่มีอายุ 21-25 ปี มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีโอกาสได้ศึกษาข้อมูลจากสารสนเทศต่าง ๆ จึงมีความพร้อมที่จะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-35ปี มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการเสียดสละ เนื่องจากช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงอายุกำลังทำงาน มีเหตุมีผลเข้าใจในความเสียดสละเพื่อชุมชน ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแวมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องด้วยช่วงอายุดังกล่าวอยู่ในวัยที่กำลังกายที่แข็งแรง มีประสบการณ์พร้อมทั้งต้องการให้ตนเองมีความสำคัญและมองเห็นอนาคตใน

การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างงานและการกระจายรายได้เสริมสร้างความมั่นคงความปลอดภัยต่อพื้นที่ที่มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว (วรรณาวงษ์วานิช, 2546)

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ม6 ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มากกว่าประชาชนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมองเห็นความเจริญเติบโตของชุมชนทำให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้นในภาพรวม

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สูงกว่าประชาชนที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท ต่อเดือน เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้น้อยมีความคาดหวังเกี่ยวกับเศรษฐกิจในอนาคตเมื่อชุมชนหนองแขมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีรายได้จากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเป็นการเพิ่มรายได้ของตนเองและครอบครัว

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน 12-16 ปี มีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญมากกว่า ผู้ที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนหนองแขม 2-6 ปี, 7-11 ปี และ 17 ปีขึ้นไป 4ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การเสียสละ การได้เสียผลประโยชน์ และการปฏิบัติกร ด้วยผู้ที่อาศัยในชุมชนหนองแขมระหว่าง 12-16 ปี มีความมั่นคงที่จอยู่ในชุมชนหนองแขมตลอดไป จึงพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อความคล่องตัวทางเศรษฐกิจความมั่นคงของครอบครัวและนำความเจริญมาสู่ชุมชน

ประชาชนที่จำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนหนองแขมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 ด้าน คือ การมี

ส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปฏิบัติการ แตกต่างกันเนื่องจากประชาชนในชุมชนหนองแขมส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คนขึ้นไป ทำให้ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ดูแลครอบครัวอาจจะช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนใน 3 ด้านดังกล่าวไม่เต็มที่ ส่วนความความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการเสียสละ และการได้เสียผลประโยชน์ ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการมีส่วนร่วมทั้ง 2 ด้าน ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาและกำลังกายเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ประชาชนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบที่ก่อให้เกิดผลกระทบแตกต่างกัน (ประกายรัตน์ สุขุมมาลชาติ และคณะ, 2529) ทฤษฎีแลกเปลี่ยนอธิบายว่าการที่ประชาชนในชุมชนยินดี มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน จะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับผลต่างระหว่างผลประโยชน์ ทั้งของตนเอง ชุมชน ที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในกิจกรรมดังกล่าว

ผลจากการศึกษาที่ได้รับ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความพร้อมของประชาชนในชุมชนหนองแขม ริมคลองภาษีเจริญในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวมประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจ และพร้อมให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทุกด้าน ส่วนความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประชาชนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย จึงต้องมีการวางแผนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติชุมชนหนองแขมให้กับประชาชนได้รับทราบและเกิดความหวงแหนทรัพยากรอันมีคุณค่าของชุมชนเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไปต่อไป

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนหนองแขมริมคลองภาษีเจริญ จะต้องร่วมสนับสนุนเพื่อให้

ประชาชนในชุมชนหนองแรมมีแรงขับเคลื่อนให้ชุมชน
หนองแรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทุก ๆ ด้าน

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนจะต้องวางแผน
ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน
หนองแรม อย่างมีระบบเพื่อให้ประชาชนในชุมชนหนอง
แรมมีคตินิยมภูมิใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็ง ของชุมชน
หนองแรมมีคตินิยมภูมิใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างให้
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

2. ควรศึกษารูปแบบของกิจกรรมท่องเที่ยวที่
เหมาะสมกับชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่
ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] เจ้าพระยาทิพากรวงศ์.2495.พระราชพงศาวดาร
รัชกาลที่ 4 เล่ม 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- [2] หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์.2553.นโยบาย
กรุงเทพมหานครส่งเสริม 12 ชุมชนทั่วกรุงเทพ
บุกเบิกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน
กรุงเทพฯ : บริษัทสารสื่ออนาคตจำกัด .
- [3] อนุพงษ์ อินฟ้าแสง .2548 ศึกษาประวัติศาสตร์
ชุมชน “ชุมชนหนองแรม “ทุนวิจัยมหาวิทยาลัย
ธนบุรี “ : มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- [4] สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุ
ภาพ.2501 เรื่อง การเสด็จประพาทต้นในรัชกาลที่ 5
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
นาวาตรี หม่อม[ศิริวงศ์ วรรัตน์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
รุ่งเรืองธรรม
- [5] สภาร่างรัฐธรรมนูญ.2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รัฐสภา.

[6] ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ . 2541 การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษา
อำเภอละงู จังหวัดสตูล วิทยานิพนธ์ คณะ
วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม : มหาวิทยาลัยมหิดล.

[7] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา . 2542 การวางแผนพัฒนาการ
ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[8] Parson. 1951 - Toward General Theory of Action New
York : Harvard University Press.

[9] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548 อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ธุรกิจที่ไม่มีวันตาย กรุงเทพฯ : ซี.พี.บุ๊คสแอนด์คาร์ด

[10] ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. 2538 . ทฤษฎีการสุ่มตัวอย่าง
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

[11] นเรศ สงเคราะห์ . 2541 จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ เลี้ยว
หนึ่งของประสบการณ์การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมบน
พื้นที่สูง เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์เชียงใหม่.

[12] วิไลลักษณ์ กิตติบุตร .2550 การพัฒนาชุมชนไทยลือ
อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ คณะวิทยาการ
จัดการ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่.

[13] พรทิพย์ ทวีวงษ์ การสำรวจศักยภาพของท้องถิ่นไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานีในการจัดการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมศรีวิชัย คณะวิทยาการจัดการ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

[14] นิคม วงษนันดา. 2548 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
ในชุมชนบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม
จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

[15] ชินฉุชา ปานศิริ . 2551 การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา
เทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร :วารสารวิชาการมนุษยสังคม
ปริทัศน์

- [16] วรรณาวงษ์วานิช . 2546 ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- [17] ประกายรัตน์ สุขุมลชาติและคณะ . 2529 การศึกษา
แนวทางพัฒนาทรัพยากรใต้ทะเลเพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยว กรณีศึกษา จังหวัดภูเก็ต : คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :
มหาวิทยาลัยมหิดล .

